

XX. Yüzyılın Ortalarında Uygulamadan Yetişmiş Bir Muhasebe Düşünürü: SÜLEYMAN F. ŞAHİNBAŞ

Öğr.Gör.Dr. Muhsin ASLAN

Yıldız Teknik Üniversitesi – M.Y.O.

1. Giriş

Cumhuriyetin kuruluşundan 1950 yılına kadarki dönemde Türkiye’de muhasebe konusunda yayın eksikliğini gidermek için muhasebe profesyonelleri yoğun bir çaba harcamıştır. Kıta Avrupası muhasebe uygulamalarının etkisi altında yetişen Şahinbaş’da Cumhuriyetin ilk döneminde yayın yapan, uygulamadan gelen ender muhasebe profesyonellerinden birisidir.

Şahinbaş “Bir İşletme Tesisi Muhasebesinin Tahlili ve Maliyet Hesapları” isimli kitabında “Meslek Hayatım” başlığıyla bir sayfalık bilgi vermiştir (Şahinbaş, 1944, s. 7). Süleyman Şahinbaş Cumhuriyetin kuruluşundan hemen bir yıl önce (1922) Galatasaray Lisesinin orta kısmından ayrılarak Avrupa’ya gitmiş, Marsilya (Fransa)’da PİGİER Ticaret Akademisinden mezun olmuştur. (Şahinbaş, 1944, s. 7). 1900 yılında doğan Şahinbaş 1982 yılında vefat etmiştir (Milliyet, 2016).

2. Çalışma Hayatı

Marsilya’da (PİGİER) Ticaret akademisinden mezun olduktan sonra 1926 senesinden 1929 senesine kadar, Marsilya’da (Banca Commerciale Italiana) Bankasında asli memur olarak, Hesabı Cari, Muhasebe ve Senedat servislerinde çalışmış, daha sonra (Credit Lyonnais) Bankasına geçerek, bu Bankanın (Casablanca) da yeni açmış olduğu şubeye asli memur olarak tayin

edilmiştir (Şahinbaş, 1944, s. 7).

1931 yılında Türkiye'ye dönmüş, 1932 senesinde Ziraat Bankası Bursa şubesinde altı ay kadar çalışmış, sonra Bursa'da yeni kurulan Bursa Dokumacılık ve Trikotaj İPEKİŞ Türk A.Ş.'ne geçmiş ve 1935 yılında fabrika muhasebecisi olmuştur (Şahinbaş, 1944, s. 7).

1941 yılında İPEKİŞ genel müdürlüğü kurulunca birinci derece imza yetkisiyle genel müdürlükte şirket muhasebeciliğine terfi etmiştir. 1943 yılında İPEKİŞ'ten ayrılarak yeni kurulan Adalet Mensucat Fabrikası T.A.Ş.'e geçmiştir (Şahinbaş, 1944, s. 7).

1965 yılında yayınlamış olduğu İşletmelerde Muhasebe Organizasyonu isimli kitabının başında "Süleyman Şahinbaş'ın Meslek Hayatı" kısmında muhasebe ve muamelat organizasyonu yaptığı firmaların bir kısmını saymıştır. Bunlar aşağıda verilmiştir (Şahinbaş, 1965):

- Adalet Mensucat Fabrikası,
- Mensucat Santral Fabrikası,
- Aksu Fabrikası,
- Piramit İplik Fabrikası,
- Herko Yün İplik Fabrikası
- Altın Yıldız Mensucat Fabrikası,
- Kaplanca Mensucat Fabrikası,
- Mermerciler Pamuklu Kombina,
- Gül-Ok Konfeksiyon Fabrikası,
- Kağıthane Mensucat Fabrikası,

3. Yayınları

şahinbaş'ın yayınlanmış dört kitabı ve tespit edilebilen 35 makalesi bulunmaktadır.

- Kitapları

1944 yılında yazdığı “Bir İşletme Tesisi Muhasebesinin Tahlili ve Maliyet Hesapları” isimli kitabının başında “Meslek Hayatım” başlığının haricinde bir de yayınladığı ve yayınlamayı dřndđđ kitaplara için “Süleyman şahinbaş'ın Basılmış Eserleri” ve “Basılacak Olanlar” başlıkları yer almıştır (şahinbaş, 1944, s. 3).

Basılmış eserler başlığı altında iki kitap; “Ticari ve Sınai Muhasebe Bilgileri” (şahinbaş, 1938), “Bir İşletme Tesisi Muhasebesinin Tahlili ve Maliyet Hesapları” yer almaktadır (1944:3).

Basılacak olanlar başlığı altında yer alan  eser olmasına rağmen bunlardan sadece ikincisi “İşletmelerde Muamelat ve Organizasyon” kitabı biraz kapsam genişletilerek 1965 yılında “İşletmelerde (Maliyet ve Ticari) Muhasebe ve Umumi Muamelat Organizasyonu” ismiyle üçüncü kitap olarak yayınlanmıştır. şahinbaş ayrıca 1945 yılında “Pratik Muhasebe” isimli kitabını da yayınlamıştır.

şahinbaş'ın yayınlamış olduğu kitapları topluca aşağıda verilmiştir:

- Ticari ve Sınai Muhasebe Bilgileri, 1938
- Bir İşletme Tesisi Muhasebesinin Tahlili ve Maliyet Hesapları, 1944
- Pratik Muhasebe, 1945
- İşletmelerde (Maliyet ve Ticari) Muhasebe ve Umumi Muamelat Organizasyonu, 1965

- Makaleleri

Şahinbaş'ın kitaplarının haricinde tepit edilebilen yayınlamış olduğu 35 civarında makale bulunmaktadır (Ek1).

4. Sosyal Faaliyetleri

Süleyman Şahinbaş Adalet Mensucat'ta çalışırken aynı zamanda Adalet sporun genel kaptanlığını yapmaktadır. Bu durumu Faruk Hızal bir röportajında Şahinbaş'ın damadı olan Fenerbahçeli "Canavar Burhan" lakaplı Burhan Sargın ile ilgili bir anekdotunda (Faruk Hızal - Sanatkar Bir Kaleci, 2016);

"Süleyman Şahinbaş vardı muhasebeci, Canavar Burhan'ın kayınpederi. Aynı zamanda takımın umumi kaptanıydı..."

şeklinde ifade etmiştir.

Süleyman Şahinbaş'la ilgili araştırma yaparken ilk bulduğumuz Milliyet gazetesindeki ölüm ilanıydı. 22 Eylül 1982 tarihli Milliyet gazetesi arşivinde "Galatasaray spor kulübünden vefat divan kurulu üyemiz 1569 üye numaralı Süleyman ŞAHİNBAŞ vefat etmiştir" (gazetearsivi.milliyet.com.tr) haberini bulduğumuzda, sporla ilgisinin olabileceğini düşünerek araştırmamızı bu yönde derinleştirdik. Daha sonra dinyakoskranpon.com adresinde "Faruk Hızal – Sanatkar Bir Kaleci" başlıklı makalede Canavar Burhan lakaplı Burhan Sargın'ın kayınpederi olduğunu öğrendik (Faruk Hızal - Sanatkar Bir Kaleci, 2016). Araştırmamızı Burhan Sargın üzerinden devam ettirerek wikipedia'dan Burhan Sargın'ın biyografisini inceledik (Burhan Sargın, 2016). Burhan Sargın'ın 1929 doğumlu olduğunu ve uzun süre Fenerbahçe Spor kulübünde futbol oynadığını tespit ettik. Fenerbahçe spor kulübünü aradığımızda müze müdürü Alp Bacıoğlu Burhan Sargın'ın kendisine ulaşabilmemiz için iletişim numaralarını temin ederek bize

ulaştırdı. Burhan Sargın'ı aradığımızda kayınpederi hakkında bilgi edinmeye çalıştığımız ve onun hakkında bir yazı derlediğimize söylediğimizde, “O zaman sizi kızıyla görüştüreyim” diyerek telefonu eşine ilette. Burhan Bey'in eşi, şahinbaş'ın kızı Evnur Hanım bize babası ile ilgili resim göndermeyi kabul etti.

Burhan Sargın'ın biyografisinin anlatıldığı dinyakoskrampon adresinde (Burhan Sargın - Canavar Burhan, 2016) Sargın'ın Adaletspor'a geçişiyle ilgili kısımda aslında şahinbaş ile ilgili bizim için değerli bilgiler veriyordu:

“Burhan Sargın Galatasaray'a gitmemiş ama şartların zorlaması sonucu Adalet'e gitmişi. Bu kulübü seçmesinde eşinin ailesinin de rolü vardı. “Kayınpederim Adalet Mensucat şirketinin muhasebe müdürüydü. Ayrıca Osman Boyner'in şirketinin, Raif Dinçkök'ün şirketinin muhasebesine bakardı. Babası Avni Paşa, Atatürk'le birlikte Samsun'a çıkan kadroda yer almış.”

Bu bilgilerden şahinbaş'ın Adalet Mensucat'ın yanında Osman Boyner'in ve Raif Dinçkök'ün muhasebesine de baktığı anlaşılmaktadır.

Kaynakça

- *Burhan Sargın - Canavar Burhan.* (2016, 2 23). Dinyakos Türk Futbol Tarihi Üzerine Notlar: <http://dinyakoskrampon.blogspot.com.tr/2014/05/burhan-sargin-canavar-burhan.html> adresinden alındı
- *Burhan Sargın.* (2016, 1 22). Vikipedi Özgür Ansiklopedi: https://tr.wikipedia.org/wiki/Burhan_Sarg%C4%B1n adresinden alındı
- *Faruk Hızal - Sanatkar Bir Kaleci.* (2016, 02 22). Dinyakos Türk Futbol

Tarihi Üzerine Notlar: <http://dinyakoskrampon.blogspot.com.tr/2012/10/faruk-hzal-zanaatkar-bir-kaleci.html> adresinden alındı

- Keseroğlu, H. S., & Mengüler. (2008). *Türkiye 'de Muhasebecilik Bibliyografyası Makaleler: 1886 - 2008*. İstanbul: İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası.
- Milli Kütüphane. (2016, 03 07). Türkiye Makaleler Bibliyografyası, <http://makaleler.mkutup.gov.tr/> adresinden alındı.
- Milliyet, G. (2016, 02 22). *22 Eylül 1982 tarihli Milliyet Gazetesi Arşivi*. <http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1982/09/22> adresinden alındı
- Şahinbaş, S. (1938). *Ticari ve Sinaî Muhasebe Bilgileri*. Bursa: Yeni Basımevi.
- Şahinbaş, S. (1944). *Bir İşletme Tesisî Muhasebesinin Tahlili ve Maliyet Hesapları*. İstanbul: Güzeliş Basımevi.
- Şahinbaş, S. (1965). *İşletmelerde (Maliyet ve Ticari) Muhasebe ve Umumi Muamlelat Organizasyonu*. İstanbul: Halk Basımevi.

EK: Süleyman Şahinbaş'ın Yayınlanmış Makaleleri

	Makale Adı	Yayınlandığı Dergi	Yıl	Diğer Bilgiler
1	İşletme Muhasebesinde Maliyet Hesaplarının Ehemmiyeti ve Dikkat Edilecek Noktalar Ne Olmalıdır	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1947	Cilt.1, Sayı.1 ss.14 - 17
2	İşletmelerde Anbar Muhasebesi Nasıl İşler	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1947	Cilt.1, Sayı.2 ss.51 – 57
3	İşletmelerde Tadat Sistemleri	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1947	Cilt.1, Sayı.4 ss.115 – 119
4	İşletmelerde Blanço Nasıl Takdim Edilir	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1948	Cilt.1, Sayı.5 ss.158 – 161
5	Ticarethanelerde ve İşletmelerde Her Ay Kâr Nasıl Bulunur	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1948	Cilt.1, Sayı.6 ss.197 – 200
6	Umum İşletme Masrafları Hesabı Nasıl Tutulur	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1948	Cilt.1, Sayı.7 ss.240 – 243
7	Amortisman Hesapları ve Muhasebesi	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1948	Cilt.1, Sayı.10-12 ss.426 – 430
8	İşletme Muhasebesi ve Maliyet Hesapları	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1949	Cilt.2, Sayı.19 ss.345 – 347
9	İşletme Muhasebesi ve Maliyet Hesapları	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1949	Cilt.2, Sayı.17 ss.240 – 244
10	İşletme Muhasebesi ve Maliyet Hesapları	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1949	Cilt.2, Sayı.20 ss.401 – 403

11	Tüccarların Giriş Bilançosu	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1949	Cilt.3, Sayı.32 ss.336 – 338
12	İşletme Muhasebesi ve Maliyet Hesapları	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1950	Cilt.3, Sayı.33 ss.377 – 379
13	Ticari Hareketlerin Muhasebesi	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1950	Cilt.3, Sayı.34 ss.421 – 424
14	Ticari Hareketlerin Muhasebesi	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1950	Cilt.3, Sayı.35 ss.459 – 462
15	Muhasebe Kongresi Münasebetiyle	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1957	Cilt.12, Sayı.133 ss.66 - 69
16	Sınâî Mamullerimizin Maliyet Unsurları	Dünya	1957	Cilt.5, Sayı.1764 ss.2
17	Maliyet Muhasebesi	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1959	Cilt.13, Sayı.150 ss.3 – 14
18	Maliyet Muhasebesi	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1965	Cilt.19, Sayı.232 ss.3 – 13
19	İşletmelerde Hesap Plânı	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1966	Cilt.20, Sayı.239 ss.3 – 5
20	İşletmelerde Sayım Sistemleri	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1966	Cilt.21, Sayı.243 ss.3 – 7
21	İşletmelerde <İptidâî Maddeler> Ambarı Muhasebesi Nasıl İşler	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1966	Cilt.21, Sayı.242 ss.3 – 9
22	İşletmelerde Kâr ve Zarar Tablosu	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1966	Cilt.20, Sayı.240 ss.7 – 9

23	İşletme Muhasebesi ve Maliyet Hesapları	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1966	Cilt.20, Sayı. 237 ss.10 - 14
24	İşletme Muhasebesi ve Maliyet Hesapları	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1966	Cilt.20, Sayı. 236 ss.10 - 17
25	Ticarethanelerde ve İşletmelerde Her Ay Kâr Nasıl Bulunur?	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1967	Cilt.21, Sayı. 249-250 ss.15 – 18
26	Ticari Hareketlerin Muhasebesi	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1967	Cilt.22, Sayı. 254 ss.35 - 39
27	Umumi İşletme Masraf-ları Nasıl Tutulur?	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1967	Cilt.21, Sayı. 246 ss.19 - 23
28	Ticari Hareketlerin Muhasebesi	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1967	Cilt.22, Sayı. 255 ss.4 - 7
29	İşletmelerde Bilânço Nasıl Tanzim Edilir?	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1967	Cilt.21, Sayı. 245 ss.8 – 14
30	İşletmelerin Sevk ve İdaresinde Muhasebe-nin Vazifeleri	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1967	Cilt.22, Sayı. 253 ss.7 – 9
31	Muhasebede Ticarî Hesapların Hareketleri	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1968	Cilt.22, Sayı. 261-264.
32	Muhasebede Ticari Hesapların Hareketleri	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1968	Cilt.23, Sayı. 266 ss.6 - 25
33	İşletmelerde Bilânço Nasıl Tanzim Edilir?	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1968	Cilt.23, Sayı. 268 ss.4 - 10
34	Bilânço Tanzimlerinde Hesapların Gruplandırılması	Muhasebe ve Maliye Mecmuası	1968	Cilt.22, Sayı. 258 ss.10 - 12

Kaynak: Milli Kütüphane – Türkiye Makaleler Bibliyografyası, <http://makaleler.mkutup.gov.tr/>, 07.03".2016 ve (Keseroğlu & Mengüler, 2008)